

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa, dnia 29 marca 2016 r.

RM-10-34-16

Pan Marek KUCHCIŃSKI
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw z projektami aktów wykonawczych.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw^{1), 2)}

Art. 1. W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.³⁾) art. 176 otrzymuje brzmienie:

„Art. 176. § 1. Kobiety w ciąży i kobiety karmiące dziecko piersią nie mogą wykonywać prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia, mogących mieć niekorzystny wpływ na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią.

§ 2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wykaz prac, o których mowa w § 1, obejmujący prace mogące mieć niekorzystny wpływ na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią:

- 1) związane z nadmiernym wysiłkiem fizycznym, w tym ręcznym transportem ciężarów,
  - 2) ze względu na sposób i warunki wykonywania tych prac, z uwzględnieniem rodzajów czynników środowiska pracy i poziomu ich występowania
- kierując się aktualną wiedzą na temat wpływu warunków wykonywania pracy i czynników środowiska pracy na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią.”.

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawę z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawę z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

²⁾ Niniejsza ustawa w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywę 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana) (Dz. Urz. UE L 204 z 26.07.2006, str. 23).

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 1662 oraz z 2015 r. poz. 1066, 1220, 1224, 1240, 1268 i 1735.

Art. 2. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2015 r. poz. 827, z późn. zm.⁴⁾) w art. 48 ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, nakłada obowiązek, o którym mowa w ust. 1, wskazując grupy kobiet poddane temu obowiązkowi oraz określa stanowiska służbowe lub funkcje, na które przeznaczają się kobiety do czynnej służby wojskowej, uwzględniając przepisy w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub kobiet karmiących dziecko piersią i przepisy w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych oraz potrzeby Sił Zbrojnych.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1414, z późn. zm.⁵⁾) w art. 65 w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) nie powierza się wykonywania zadań służbowych uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 176 § 2 Kodeksu pracy.”.

Art. 4. 1. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 176 ustawy, o której mowa w art. 1, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 176 § 2 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 9 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 48 ust. 9 ustawy, o której mowa w art. 2, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 48 ust. 9 ustawy, o której mowa w art. 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 9 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1220, 1224, 1830, 2183 i 2281 oraz z 2016 r. poz. 178.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 1822, z 2015 r. poz. 1066, 1217, 1268 i 1830 oraz z 2016 r. poz. 178 i 308.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw został przygotowany w celu zmiany art. 176 Kodeksu pracy w związku z koniecznością zapewnienia prawidłowej transpozycji przepisów dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana) (Dz. Urz. UE L 204 z 26.07.2006, str. 23), a także dostosowania upoważnienia do wymagań art. 92 ust. 1 Konstytucji RP.

Obecny stan prawny

W myśl obecnego brzmienia art. 176 Kodeksu pracy nie wolno zatrudniać kobiet przy pracach szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia. W przepisie tym Rada Ministrów została upoważniona również do określenia, w drodze rozporządzenia, wykazu takich prac.

Do ww. przepisów zastrzeżenia zgłosiła Komisja Europejska, uznając je za niezgodne z postanowieniami dyrektywy 2002/73/WE zmieniającej dyrektywę Rady 76/207/EWG z dnia 9 lutego 1976 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy¹⁾.

Z obecnego brzmienia art. 176 Kodeksu pracy wynika, że odnosi się on do wszystkich kobiet, a nie tylko do kobiet w ciąży i karmiących piersią, co zdaniem Komisji stanowi przeszkodę w zapewnieniu równouprawnienia płci, szczególnie w zakresie dostępu do zatrudnienia.

Należy zauważyć, że na podstawie art. 176 Kodeksu pracy zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet (Dz. U. Nr 114, poz. 545, z późn. zm.), w którym określono prace lub warunki pracy, przy których ogranicza się

---

¹⁾ W związku z wejściem w życie dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy, została uchylona dyrektywa 76/207/EWG zmieniona dyrektywą 2002/73/WE. Dyrektywa 2006/54/WE konsoliduje prawo UE w zakresie równego traktowania, upraszczając przepisy zawarte w dotychczasowych dyrektywach, w tym w dyrektywie 76/207/EWG zmienionej dyrektywą 2002/73/WE.

zatrudnianie przede wszystkim kobiet w ciąży i karmiących piersią, ale także prace których nie powinny wykonywać wszystkie kobiety (niebędące w ciąży lub w okresie karmienia piersią) w związku z odmiennością budowy organizmu kobiety i mniejszą wydolnością fizyczną niż mężczyźni.

Upoważnienie zawarte w art. 176 Kodeksu pracy, na podstawie którego wydano ww. rozporządzenie, jest niezgodne z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż nie zawiera wytycznych dotyczących treści aktu.

Proponowane zmiany

Projekt zmiany art. 176 Kodeksu pracy przygotowano w celu doprecyzowania zbyt ogólnego obecnie brzmienia tego przepisu, na co również zwróciła uwagę Komisja Europejska w uzasadnionej opinii.

Biorąc powyższe pod uwagę – projektowane przepisy art. 176 Kodeksu pracy ograniczono jedynie do kobiet w ciąży i karmiących dziecko piersią. W projektowanym § 1 art. 176 Kodeksu pracy określono, że kobiety w ciąży i kobiety karmiące dziecko piersią nie będą mogły wykonywać prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia, które mogą mieć niekorzystny wpływ na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią.

Zawarte w art. 176 § 2 Kodeksu pracy upoważnienie przewiduje określenie wykazu prac, których nie będą mogły wykonywać kobiety w ciąży i karmiące dziecko piersią, ze względu na fakt, że prace te mogą mieć niekorzystny wpływ na ich zdrowie, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią:

- związanych z nadmiernym wysiłkiem fizycznym, w tym ręcznym transportem ciężarów,
- ze względu na sposób i warunki wykonywania tych prac, z uwzględnieniem rodzajów czynników środowiska pracy i poziomu ich występowania.

Przy określaniu wykazu powinna być wykorzystana wiedza na temat wpływu warunków wykonywania pracy i czynników środowiska pracy na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią. Przez określenie „wpływ na przebieg ciąży” należy rozumieć również wpływ warunków wykonywania pracy i czynników środowiska pracy na rozwój płodu. Należy zauważyć, że dyrektywa Rady 92/85/EWG w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy

bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią (która będzie wdrażana rozporządzeniem wydanym na podstawie art. 176 § 2 Kodeksu pracy) wymaga, aby podczas oceny ryzyka związanego m.in. z oddziaływaniem czynników biologicznych uwzględnić ryzyko, jakie te czynniki mogą stanowić dla kobiet w ciąży i nienarodzonych dzieci.

Konsekwencją wprowadzenia zmian w art. 176 Kodeksu pracy będzie zmiana:

- ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2015 r. poz. 827, z późn. zm.). W projektowanej zmianie przewiduje się nadanie nowego brzmienia art. 48 ust. 9, zgodnie z którym Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, nakłada obowiązek stawienia się do kwalifikacji wojskowej oraz określa stanowiska służbowe lub funkcje, na które przeznaczają się kobiety do czynnej służby wojskowej, uwzględniając przepisy w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 176 § 2 Kodeksu pracy, a także przepisy w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych oraz potrzeby Sił Zbrojnych,
- ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1414, z późn. zm.). W projektowanej zmianie ustawy proponuje się nadanie nowego brzmienia art. 65 ust. 2 pkt 3, z którego będzie wynikało, że żołnierzowi zawodowemu – kobiecie będącej w ciąży lub karmiącej dziecko piersią nie powierza się wykonywania zadań służbowych uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 176 § 2 Kodeksu pracy.

W związku z nowym brzmieniem upoważnienia zawartego w art. 176 § 2 Kodeksu pracy proponuje się utrzymanie w mocy, wydanego na podstawie art. 176 Kodeksu pracy, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie nowego upoważnienia określonego w projektowanej ustawie, jednak nie dłużej niż przez 9 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy.

Analogicznie proponuje się utrzymanie w mocy, wydanego na podstawie art. 48 ust. 9 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej

Polskiej, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie wskazania grup kobiet poddawanych obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej (Dz. U. Nr 54, poz. 321) do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie nowego upoważnienia określonego w projektowanej ustawie, jednak nie dłużej niż przez 9 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy.

Proponuje się wejście w życie projektowanej ustawy po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Należy zauważyć, że projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw był już przekazany w dniu 23 lipca 2014 r. do uzgodnień międzyresortowych. Projekt oprócz zmiany art. 176 Kodeksu pracy uwzględniał również zmiany art. 229 Kodeksu pracy oraz ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1184). Ze względu jednak na fakt, że niektóre zmiany projektowane w art. 229 Kodeksu pracy zostały przeniesione do ustawy z dnia 7 października 2014 r. o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej (Dz. U. poz. 1662), obecnie projekt został ograniczony do zmiany art. 176 Kodeksu pracy i zmian innych ustaw bezpośrednio związanych z tym przepisem.

Natomiast problematyka dotycząca wykonywania przez kobiety niebędące w ciąży lub w okresie karmienia dziecka prac związanych z nadmiernym wysiłkiem fizycznym, w tym ręcznym przemieszczaniem ciężarów, regulowana dotychczas przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet zostanie przeniesiona do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych (Dz. U. Nr 26, poz. 313, z późn. zm.).

Przedmiot projektowanej regulacji nie podlega procedurze notyfikacji określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt ustawy został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki

Spółecznej. Projektowana ustawa została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979, z późn. zm.).

W trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa nie dokonano żadnych zgłoszeń zainteresowania pracami nad projektem ustawy.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Stanisław Szwed, Sekretarz Stanu w MRPiPS</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Małgorzata Kurowska, Naczelnik Wydziału BHP w Departamencie Prawa Pracy, tel.: 22 66 11 746, e-mail: malgorzata.kurowska@mrpips.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 22 lutego 2016 r.</p> <p>Źródło: Konstytucja RP, dyrektywa 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana)</p> <p>Nr w wykazie prac UC41</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Przedmiotowy projekt rozwiązuje problem:

- 1) niedostosowania upoważnienia zawartego w art. 176 Kodeksu pracy do wymagań art. 92 ust. 1 Konstytucji RP;
- 2) niezgodności z postanowieniami dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Nie jest możliwe rozwiązanie problemu przez działania pozalegisłacyjne. Z uwagi na fakt, że przedmiotowa materia jest uregulowana w akcie prawnym rangi ustawowej – rekomendowanym rozwiązaniem jest zatem nowelizacja Kodeksu pracy, a w konsekwencji tych zmian także nowelizacja ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

Projekt wprowadza następujące zmiany:

- 1) zmianę treści art. 176 Kodeksu pracy przez określenie, że kobiety w ciąży i karmiące dziecko piersią nie będą mogły wykonywać prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia, mogących mieć niekorzystny wpływ na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią.

Proponuje się również doprecyzowanie upoważnienia dla Rady Ministrów do określenia, w drodze rozporządzenia, wykazu obejmującego prace mogące mieć niekorzystny wpływ na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią:

- związane z nadmiernym wysiłkiem fizycznym, w tym ręcznym transportem ciężarów,
  - ze względu na sposób i warunki wykonywania tych prac, z uwzględnieniem rodzajów czynników środowiska pracy i poziomu ich występowania;
- 2) zmianę ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej. W projektowanej ustawie przewiduje się nadanie nowego brzmienia art. 48 ust. 9, zgodnie z którym Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, nakłada obowiązek stawienia się do kwalifikacji wojskowej, wskazując grupy kobiet poddane temu obowiązkowi oraz określa stanowiska służbowe lub funkcje, na które przeznaczają się kobiety do czynnej służby wojskowej, uwzględniając przepisy w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub kobiet karmiących dziecko piersią, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 176 § 2 Kodeksu pracy, a także przepisy w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych oraz potrzeby Sił Zbrojnych;
  - 3) zmianę ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. W projektowanej zmianie ustawy proponuje się nadanie nowego brzmienia art. 65 ust. 2 pkt 3, z którego będzie wynikało, że żołnierzowi zawodowemu – kobiecie będącej w ciąży lub karmiącej dziecko piersią nie powierza się wykonywania zadań służbowych uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 176 § 2 Kodeksu pracy.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projekt ustawy zapewnia prawidłową transpozycję postanowień dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana). Państwa członkowskie UE na wdrożenie w życie postanowień tej dyrektywy miały czas do dnia 15 sierpnia 2008 r.

Nie posiadamy informacji czy obowiązujące ustawodawstwo w innych państwach członkowskich UE było niedostosowane do dyrektywy analogicznie do Polski.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Pracodawcy	3 843 588	Informacje i opracowania statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego – 2014 r.	Projektowane przepisy nie wpłyną bezpośrednio na zmianę zakresu i stopnia oddziaływania zarówno na pracodawców, jak i pracowników.
Pracownicy, w tym kobiety	10 339 799 (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy – stan w dniu 31.12.2014 r.) 5 121 503 (zatrudnione na podstawie stosunku pracy – stan w dniu 31.12.2014 r.)	„Pracujący w gospodarce narodowej w 2014 r.” – GUS	jw.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Prowadzone były konsultacje poprzedzające przygotowanie projektu. Poprzedni projekt ustawy uwzględniający oprócz art. 176 Kodeksu pracy także zmianę art. 229 Kodeksu pracy oraz ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1184) był przekazany do konsultacji przy piśmie z dnia 23 lipca 2014 r.

Projektowana ustawa była przedmiotem konsultacji publicznych w trybie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1881) oraz ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2015 r. poz. 2029) z następującymi organizacjami: NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych, Związkiem Pracodawców Business Centre Club, Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej, Konfederacją Lewiatan, Związkiem Rzemiosła Polskiego.

Ponadto, projekt był przedmiotem konsultacji publicznych z następującymi organizacjami: Krajową Izbą Gospodarczą, Federacją Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”, Fundacją Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Stowarzyszeniem Ochrony Pracy, Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Pracowników Służby BHP.

Do projektu ustawy uwagi nadesłała Konfederacja Lewiatan, która w odniesieniu do zaproponowanej w projekcie zmiany brzmienia przepisu art. 176 Kodeksu pracy, zauważyła, iż jakkolwiek uzasadnienie dla wprowadzanej zmiany wydaje się słuszne, to jednak określenie jednoznacznego stanowiska w odniesieniu do niej nie jest możliwe ze względu na brak przepisów wykonawczych, które będą stanowiły właściwe doprecyzowanie zaproponowanej w art. 176 k.p. zmiany. Lewiatan wskazał na potencjalne zagrożenia, jakie mogą wiązać się z wprowadzeniem przepisów wykonawczych na podstawie zmienionej treści art. 176 k.p. W ocenie Konfederacji Lewiatan takim potencjalnym zagrożeniem jest, np. możliwość wprowadzenia obostrzeń w zakresie obowiązków skierowanych do kobiet karmiących dotyczących wykonywania pracy w nocy, pracy na wysokościach lub innych rodzajów prac z obszaru uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych. W sytuacji gdy lista prac wskazanych w przepisach wykonawczych będzie długa, spowoduje to kłopoty w zorganizowaniu pracy dla kobiet karmiących. Obecnie pracodawcy i tak skracają czas tzw. „dniówki” – ze względu na realizację wymogu prawnego związanego z koniecznością udzielania kobietom karmiącym przerwy na karmienie. W opinii Konfederacji Lewiatan wprowadzenie nadmiernych obostrzeń w tym obszarze może skutkować ograniczeniem skłonności do zatrudniania kobiet, w szczególności kobiet powracających do pracy po urodzeniu dziecka. Sytuacja tej grupy na rynku pracy już w tej chwili należy do trudnych. Dlatego należałoby bardzo ostrożnie projektować przepisy wykonawcze i gruntownie uzgodnić je z organizacjami pracodawców. Uwaga nie mogła być uwzględniona na obecnym etapie, gdyż nie dotyczyła treści art. 176 Kodeksu pracy ale projektu aktu wykonawczego.

Uwagi zgłosiła także Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”, która sformułowała pytanie czy rozwiązania projektowane w art. 176 Kodeksu pracy są zgodne z zasadą równego traktowania kobiet i mężczyzn. Jak zauważyli w swojej opinii – celem projektowanej ustawy jest przede wszystkim wprowadzenie dyrektywy dotyczącej zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy, tak więc niedopuszczalny jest zapis, że „Kobiety nie mogą wykonywać prac związanych z nadmiernym wysiłkiem fizycznym, mogących stwarzać zagrożenie dla ich zdrowia”, gdyż *a contrario* mężczyźni mogą (powinni?) wykonywać takie czynności. Uwaga została uwzględniona.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Źródła finansowania													
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projekt ustawy nie powinien spowodować skutków dla sektora finansów publicznych i jednostek samorządu terytorialnego.												

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe								
	(dodaj/usuń)								
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe								
	(dodaj/usuń)								
Niemierzalne	(dodaj/usuń)								
	(dodaj/usuń)								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana ustawa nie powinna mieć wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.								

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz: Projekt co do zasady nie wprowadza obciążeń regulacyjnych.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane regulacje nie będą miały wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☒ zdrowie
--	--	--

Omówienie wpływu	Projektowana ustawa będzie miała wpływ na zdrowie pracowników, gdyż zgodnie z projektowanymi przepisami kobiety w ciąży i karmiące dziecko piersią nie będą mogły wykonywać prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia, mogących mieć niekorzystny wpływ na ich zdrowie, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią.
------------------	---

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Na podstawie projektowanego upoważnienia w art. 176 § 2 Kodeksu pracy zostanie wydane rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią.

Na podstawie projektowanego upoważnienia w art. 48 ust. 9 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej zostanie wydane rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wskazania grup kobiet poddawanych obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej.

Ww. rozporządzenia przewidziane są do wydania w terminie do 9 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie przewiduje się ewaluacji efektów projektu ze względu na prawno-legislacyjny i techniczny charakter projektowanych zmian.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Nie dotyczy.

**Raport z konsultacji publicznych i opiniowania
projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy
oraz niektórych innych ustaw**

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm) z chwilą skierowania projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw do uzgodnień, konsultacji publicznych oraz opiniowania, ww. projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Jednocześnie zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979, z późn. zm.) projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Ponadto projekt ustawy został przesłany do konsultacji z następującymi partnerami społecznymi:

- 1) na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1881) do:
  - NSZZ „Solidarność”,
  - Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
  - Forum Związków Zawodowych:
- 2) na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2015 r. poz. 2029) do:
  - Związku Pracodawców Business Centre Club,
  - Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,
  - Konfederacji Lewiatan,
  - Związku Rzemiosła Polskiego.

Informacja o projekcie została przesłana do: Krajowej Izby Gospodarczej, Federacji Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”, Fundacji Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Stowarzyszenia Ochrony Pracy, Ogólnopolskiego Stowarzyszeniem Pracowników Służby BHP.

Załączona tabela zawiera uwagi zgłoszone do projektu, w części dotyczącej zmiany art. 176 Kodeksu pracy, przez: Konfederację Lewiatan i Federację Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie” oraz odniesienie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej do tych uwag.

Pozostałe ww. organizacje nie przekazały uwag ani opinii do projektu.

Odniesienie do propozycji przekazanych przez partnerów społecznych do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw

Lp.	Dotyczy	Zgłaszający	Treść uwagi	Stanowisko
1.	Art. 176 k.p.	Konfederacja Lewiatan	<p>W odniesieniu do zaproponowanej w projekcie zmiany brzmienia przepisu art. 176 Kodeksu pracy, pragniemy zaznaczyć, iż jakkolwiek uzasadnienie dla wprowadzanej zmiany wydaje się słuszne, to jednak określenie jednoznacznego stanowiska w odniesieniu do niej nie jest możliwe ze względu na brak przepisów wykonawczych, które będą stanowiły właściwe doprecyzowanie zaproponowanej w art. 176 k.p. zmiany. Na chwilę obecną można jedynie wskazać na potencjalne zagrożenia, jakie mogą wiązać się z wprowadzeniem przepisów wykonawczych na podstawie zmienionej treści art. 176 k.p. W ocenie Konfederacji Lewiatan takim potencjalnym zagrożeniem jest np. możliwość wprowadzenia obostrzeń w zakresie obowiązków skierowanych do kobiet karmiących dotyczących wykonywania pracy w nocy, pracy na wysokościach lub innych rodzajów prac z obszaru uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych. Pracodawcy wskazują, że w sytuacji gdy lista prac wskazanych w przepisach wykonawczych będzie długa, spowoduje to kłopoty w zorganizowaniu pracy dla kobiet karmiących. Obecnie pracodawcy i tak skracają czas tzw. „dniówki” - ze względu na realizację wymogu prawnego związanego z koniecznością udzielania kobietom karmiącym przerwy na karmienie. Należy zauważyć, że wprowadzenie nadmiernych obostrzeń w tym obszarze może skutkować ograniczeniem skłonności do zatrudniania kobiet, w szczególności kobiet powracających do pracy po urodzeniu dziecka. Sytuacja tej grupy na rynku pracy już w tej chwili należy do trudnych. Dlatego należałoby bardzo ostrożnie projektować przepisy wykonawcze i gruntownie uzgodnić je z organizacjami pracodawców.</p>	Uwaga nie mogła być uwzględniona na obecnym etapie, gdyż nie dotyczyła treści art. 176 Kodeksu pracy ale projektu aktu wykonawczego.
		Federacja Związków Pracodawców	Celem projektowanej ustawy jest przede wszystkim wprowadzenie dyrektywy dotyczącej zasady równości szans oraz	Uwaga została uwzględniona.

		Ochrony Zdrowia "Porozumienie Zielonogórskie"	równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy tak więc niedopuszczalny jest zapis, że „Kobiety nie mogą wykonywać prac związanych z nadmiernym wysiłkiem fizycznym, mogących stwarzać zagrożenie dla ich zdrowia.”, gdyż <i>a contrario</i> mężczyźni mogą (powinni?) wykonywać takie czynności. Zwracamy się z pytaniem: czy to jest zgodne z zasadą równego traktowania kobiet i mężczyzn?	
--	--	--	--	--

**Tabelaryczne zestawienie przepisów dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady
w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy
(wersja preredagowana), których wdrożenie jest celem projektu (Dz. U. UE L 204 z 26.7.2006, str. 23)**

Lp.	Wdrażane przepisy dyrektywy	Proponowane brzmienie projektowanych przepisów ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw	Opis sposobu wdrożenia przepisów dyrektywy
1	2	3	4
1.	<p style="text-align: center;">Artykuł 14 Zakaz dyskryminacji</p> <p>1. Zakazuje się wszelkiej bezpośredniej i pośredniej dyskryminacji ze względu na płeć w sektorze prywatnym i publicznym, w tym w instytucjach publicznych, w odniesieniu do:</p> <p>a) warunków dostępu do zatrudnienia, do prowadzenia działalności na własny rachunek oraz wykonywania zawodu, w tym kryteriów selekcji i warunków rekrutacji, niezależnie od rodzaju działalności i na wszystkich szczeblach hierarchii zawodowej, włącznie z awansem zawodowym;</p> <p style="text-align: center;">Artykuł 23 Zgodność</p> <p>Państwa Członkowskie podejmują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, aby:</p> <p>a) wszelkie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne sprzeczne</p>	<p>Art. 1. W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.) art. 176 otrzymuje brzmienie:</p> <p>„Art. 176. § 1. Kobiety w ciąży i kobiety karmiące dziecko piersią nie mogą wykonywać prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia, mogących mieć niekorzystny wpływ na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią.</p> <p>§ 2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wykaz prac, o których mowa w § 1, obejmujący prace mogące mieć niekorzystny wpływ na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią:</p> <p>1) związane z nadmiernym wysiłkiem fizycznym, w tym ręcznym transportem</p>	<p>Przewiduje się nowe brzmienie art. 176 Kodeksu pracy, w którym proponuje się wyraźne zapisanie, że przy pracach uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia nie mogą być zatrudniane kobiety w ciąży i kobiety karmiące dziecko piersią, jeżeli prace te mogą mieć niekorzystny wpływ na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią. Dotychczasowe brzmienie art. 176 Kodeksu pracy nie precyzowało, że zakaz wykonywania takich prac dotyczył tylko kobiet w ciąży i kobiet karmiących piersią (obecny zapis w art. 176 dotyczy wszystkich kobiet).</p> <p>Wykaz takich prac zostanie określony w rozporządzeniu Rady Ministrów, wydanym na podstawie upoważnienia zawartego w § 2 projektowanego art. 176.</p>

	<p>z zasadą równego traktowania zostały uchylone.</p>	<p>ciężarów, 2) ze względu na sposób i warunki wykonywania tych prac, z uwzględnieniem rodzajów czynników środowiska pracy i poziomu ich występowania - kierując się aktualną wiedzą na temat wpływu warunków wykonywania pracy i czynników środowiska pracy na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią.”.</p>	<p>Dotychczasowe brzmienie art. 176 Kodeksu pracy zostanie zastąpione nowym brzmieniem, o którym mowa wyżej.</p>
--	---	---	--

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia

**w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet
w ciąży lub karmiących dziecko piersią¹⁾**

Na podstawie art. 176 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wykaz prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią określa załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet (Dz. U. Nr 114, poz. 545, z 2002 r. Nr 127, poz. 1092 oraz z 2015 r. poz. 1737).

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

PREZES RADY MINISTRÓW

---

¹⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają dyrektywę Rady 92/85/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły, i pracownic karmiących piersią, zmienioną dyrektywą 2007/30/WE oraz dyrektywą 2014/27/UE (Dz. Urz. WE L 348 z 28.11.1992, str. 1; L 165 z 27.06.2007, str. 21 i L 65 z 4.03.2014, str. 1).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 1662 oraz z 2015 r. poz. 1066, 1220, 1224, 1240, 1268 i 1735.

Załącznik
do rozporządzenia
Rady Ministrów
z dnia ... (poz. ...)

WYKAZ PRAC UCIAŹLIWYCH, NIEBEZPIECZNYCH LUB SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA KOBIET W CIĄŻY LUB KARMIĄCYCH DZIECKO PIERSIĄ

I. Prace związane z wysiłkiem fizycznym i transportem ciężarów oraz wymuszoną pozycją ciała

1. Dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią:

- 1) wszystkie prace, przy których najwyższe wartości obciążenia pracą fizyczną, mierzone wydatkiem energetycznym netto na wykonanie pracy, przekraczają 696 kcal (2900 kJ) na zmianę roboczą;
- 2) ręczne podnoszenie i przenoszenie ciężarów o masie przekraczającej:
  - a) 3 kg – przy pracy stałej,
  - b) 5 kg – przy pracy dorywczej (wykonywanej do 4 razy na godzinę, jeżeli łączny czas wykonywania tych prac nie przekracza 4 godzin na dobę);
- 3) ręczna obsługa elementów urządzeń (dźwigni, korb, kół sterowniczych itp.), przy której wymagane jest użycie siły przekraczającej:
  - a) 12 N – przy pracy stałej,
  - b) 25 N – przy pracy dorywczej, zdefiniowanej w pkt 2 lit. b;
- 4) nożna obsługa elementów urządzeń (pedałów, przycisków itp.), przy której wymagane jest użycie siły przekraczającej:
  - a) 30 N – przy pracy stałej,
  - b) 50 N – przy pracy dorywczej, zdefiniowanej w pkt 2 lit. b;
- 5) ręczne przenoszenie pod górę – po pochylniach, schodach itp., których maksymalny kąt nachylenia przekracza 30°, a wysokość 5 m – ciężarów o masie przekraczającej:
  - a) 2 kg – przy pracy stałej,
  - b) 3,75 kg – przy pracy dorywczej, zdefiniowanej w pkt 2 lit. b;
- 6) przewożenie ciężarów o masie przekraczającej:
  - a) 12 kg – przy przewożeniu na taczkach jednokołowych,
  - b) 20 kg – przy przewożeniu na wózkach 2, 3 i 4-kołowych,
  - c) 75 kg – przy przewożeniu na wózkach po szynach.

Wyżej podane dopuszczalne masy ciężarów obejmują również masę urządzenia transportowego i dotyczą przewożenia ciężarów po powierzchni równej, twardej i gładkiej o pochyleniu nie przekraczającym:

– 2% – przy pracach wymienionych w lit. a i b,

– 1% – przy pracach wymienionych w lit. c.

W przypadku przewożenia ciężarów po powierzchni nierównej, w sposób określony w lit. a i b, masa ciężarów nie może przekraczać 60% podanych wielkości.

2. Dla kobiet w ciąży:

- 1) prace w pozycji wymuszonej;
- 2) prace w pozycji stojącej łącznie ponad 3 godziny w czasie zmiany roboczej;
- 3) prace na stanowiskach z monitorami ekranowymi – w łącznym czasie przekraczającym 8 godzin na dobę i 45 minut przy obsłudze monitora w każdej godzinie pracy.

II. Prace w mikroklimacie zimnym, gorącym i zmiennym

Dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią:

- 1) prace w warunkach, w których wskaźnik PMV (przewidywana ocena średnia), określany zgodnie z Polską Normą, jest większy od 1,5;
- 2) prace w warunkach, w których wskaźnik PMV (przewidywana ocena średnia), określany zgodnie z Polską Normą, jest mniejszy od -1,5;
- 3) prace w środowisku, w którym występują nagłe zmiany temperatury powietrza w zakresie przekraczającym 15°C.

III. Prace w narażeniu na hałas lub drgania

Dla kobiet w ciąży:

- 1) prace w warunkach narażenia na hałas, którego:
  - a) poziom ekspozycji odniesiony do 8-godzinnego dobowego lub do przeciętnego tygodniowego, określonego w Kodeksie pracy, wymiaru czasu pracy przekracza wartość 65 dB,
  - b) szczytowy poziom dźwięku C przekracza wartość 130 dB,
  - c) maksymalny poziom dźwięku A przekracza wartość 110 dB;
- 2) prace w warunkach narażenia na hałas infradźwiękowy, którego równoważny poziom ciśnienia akustycznego skorygowany charakterystyką częstotliwościową G, odniesiony do

8-godzinnego dobowego lub przeciętnego tygodniowego, określonego w Kodeksie pracy, wymiaru czasu pracy przekracza wartość 86 dB;

- 3) prace w warunkach narażenia na hałas ultradźwiękowy, którego:
- a) równoważne poziomy ciśnienia akustycznego w pasmach tercjowych o częstotliwościach środkowych od 10 kHz do 40 kHz, odniesione do 8-godzinnego dobowego lub do przeciętnego tygodniowego, określonego w Kodeksie pracy, wymiaru czasu pracy,
  - b) maksymalne poziomy ciśnienia akustycznego w pasmach tercjowych o częstotliwościach środkowych od 10 kHz do 40 kHz

– przekraczają wartości podane w tabeli:

Częstotliwość środkowa pasm tercjowych (kHz)	Równoważny poziom ciśnienia akustycznego odniesiony do 8-godzinnego dobowego lub do przeciętnego tygodniowego, określonego w Kodeksie pracy, wymiaru czasu pracy (dB)	Maksymalny poziom ciśnienia akustycznego (dB)
10; 12,5; 16	77	100
20	87	110
25	102	125
31,5; 40	107	130;

- 4) prace w warunkach narażenia na drgania działające na organizm przez kończyny górne, których:
- a) wartość ekspozycji dziennej, wyrażonej w postaci równoważnej energetycznie dla 8 godzin działania sumy wektorowej skutecznych, skorygowanych częstotliwościowo przyspieszeń drgań, wyznaczonych dla trzech składowych kierunkowych (a_{hw_x} , a_{hw_y} , a_{hw_z}), przekracza 1 m/s^2 ,
  - b) wartość ekspozycji trwającej 30 minut i krócej, wyrażonej w postaci sumy wektorowej skutecznych, ważonych częstotliwościowo przyspieszeń drgań wyznaczonych dla trzech składowych kierunkowych (a_{hw_x} , a_{hw_y} , a_{hw_z}), przekracza 4 m/s^2 ;
- 5) wszystkie prace w warunkach narażenia na drgania o ogólnym oddziaływaniu na organizm człowieka.

IV. Prace narażające na działanie pola lub promieniowania elektromagnetycznego o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz oraz promieniowania jonizującego

1. Dla kobiet w ciąży:

- 1) prace w zasięgu pól elektromagnetycznych o natężeniach przekraczających wartości dla strefy bezpiecznej;
- 2) prace w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące określonych w przepisach prawa atomowego.

2. Dla kobiet karmiących dziecko piersią – prace w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące określonych w przepisach prawa atomowego.

V. Prace w podwyższonym lub obniżonym ciśnieniu

Dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią – prace nurków, prace w zbiornikach ciśnieniowych oraz wszystkie prace w warunkach podwyższonego lub obniżonego ciśnienia.

VI. Prace w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi

1. Dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią:

- 1) prace stwarzające ryzyko zakażenia: wirusem zapalenia wątroby typu B, wirusem ospy wietrznej i półpaśca, wirusem różyczki, wirusem HIV, wirusem cytomegalii, pałeczką listeriozy, toksoplazmą;
- 2) prace przy obsłudze zwierząt dotkniętych chorobami zakaźnymi i inwazyjnymi.

2. Dla kobiet w ciąży – prace w narażeniu na inne czynniki biologiczne zakwalifikowane do grupy 2–4 zagrożenia, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 222¹ § 3 Kodeksu pracy – jeżeli wyniki oceny ryzyka zawodowego, z uwzględnieniem działań terapeutycznych wymuszonych określonymi czynnikami biologicznymi, wskażą na niekorzystny wpływ na zdrowie kobiety w ciąży lub przebieg ciąży, w tym rozwój płodu.

VII. Prace w narażeniu na działanie szkodliwych substancji chemicznych

Dla kobiet w ciąży lub karmiących piersią:

- 1) prace w narażeniu na działanie substancji i mieszanin spełniających kryteria klasyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniającym i uchylającym dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniającym

rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz. Urz. UE L 353 z 31.12.2008, str. 1) w jednej lub kilku z następujących klas lub kategorii zagrożenia wraz z jednym lub kilkoma następującymi zwrotami wskazującymi rodzaj zagrożenia:

- a) działanie mutagenne na komórki rozrodcze, kategoria 1A, 1B lub 2 (H340, H341),
  - b) rakotwórczość, kategoria 1A, 1B lub 2 (H350, H350i, H351),
  - c) działanie szkodliwe na rozrodczość, kategoria 1A, 1B lub 2 albo dodatkowa kategoria szkodliwego wpływu na laktację lub szkodliwego oddziaływania na dzieci karmione piersią (H360, H360D, H360FD, H360Fd, H360Df, H361, H361d, H361fd, H362),
  - d) działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie jednorazowe, kategoria 1 lub 2 (H370, H371);
- 2) prace w narażeniu na niżej wymienione substancje chemiczne:
- a) czynniki chemiczne o znanym i niebezpiecznym wchłanianiu przez skórę,
  - b) leki cytostatyczne,
  - c) mangan,
  - d) syntetyczne estrogeny i progesterony,
  - e) tlenek węgla,
  - f) ołów i jego związki organiczne i nieorganiczne,
  - g) rtęć i jej związki organiczne i nieorganiczne;
- 3) prace lub procesy technologiczne, w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, wymienione w ust. 2 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. poz. 890 oraz z 2015 r. poz. 1090).

VIII. Prace grożące ciężkimi urazami fizycznymi lub psychicznymi

1. Dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią:

- 1) prace w wykopach oraz w zbiornikach i kanałach;
- 2) prace pod ziemią we wszelkiego rodzaju kopalniach;
- 3) prace w wymuszonym rytmie pracy (na przykład na taśmie);
- 4) inne prace stwarzające ryzyko ciężkiego urazu fizycznego lub psychicznego, w tym gaszenie pożarów, udział w akcjach ratownictwa chemicznego, usuwanie skutków awarii, prace z materiałami wybuchowymi, prace przy uboju zwierząt hodowlanych oraz obsłudze rozplodników.

2. Dla kobiet w ciąży – praca na wysokości – poza stałymi galeriami, pomostami, podestami i innymi stałymi podwyższeniami, posiadającymi pełne zabezpieczenie przed upadkiem z wysokości (bez potrzeby stosowania środków ochrony indywidualnej przed upadkiem), oraz wchodzenie i schodzenie po drabinach i kłamrach.

UZASADNIENIE

Obecnie wykaz prac, których nie mogą wykonywać kobiety, w szczególności będące w ciąży lub w okresie karmienia dziecka piersią, jest określony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet (Dz. U. Nr 114, poz. 545, z późn. zm.).

Rozporządzenie zostało wydane na podstawie art. 176 Kodeksu pracy, zgodnie z którym nie wolno zatrudniać kobiet przy pracach szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia. Wykaz tych prac określiła Rada Ministrów w ww. rozporządzeniu.

Komisja Europejska uznała przepisy tego artykułu za niezgodne z postanowieniami dyrektywy 2002/73/WE¹ zmieniającej dyrektywę Rady 76/207/EWG w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy. Z obecnego brzmienia tego artykułu wynika, że odnosi się on do wszystkich kobiet, a nie tylko do kobiet w ciąży i karmiących piersią, co zdaniem Komisji Europejskiej stanowi przeszkodę w zapewnieniu równouprawnienia płci, szczególnie w zakresie dostępu do zatrudnienia.

W związku z powyższym przygotowano projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (UC41) zawierający nowe brzmienie art. 176. Projektowana treść tego artykułu odnosi się wyłącznie do kobiet w ciąży i kobiet karmiących dziecko piersią. Zgodnie z projektowanym art. 176 § 1 kobiety w ciąży i kobiety karmiące dziecko piersią nie będą mogły wykonywać prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia, mogących mieć niekorzystny wpływ na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią. Zawarte w projektowanym art. 176 § 2 upoważnienie dla Rady Ministrów przewiduje określenie wykazu prac obejmującego prace mogące mieć niekorzystny wpływ na zdrowie kobiet, przebieg ciąży lub karmienie dziecka piersią:

---

¹ W związku z wejściem w życie dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy, została uchylona dyrektywa 76/207/EWG zmieniona dyrektywą 2002/73/WE. Dyrektywa 2006/54/WE konsoliduje prawo UE w zakresie równego traktowania, upraszczając przepisy zawarte w dotychczasowych dyrektywach, w tym w dyrektywie 76/207/EWG zmienionej dyrektywą 2002/73/WE.

- związane z nadmiernym wysiłkiem fizycznym, w tym ręcznym transportem ciężarów,
- ze względu na sposób i warunki wykonywania tych prac, z uwzględnieniem rodzajów czynników środowiska pracy i poziomu ich występowania.

W wykonaniu ww. upoważnienia przygotowano projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią.

Projekt rozporządzenia zapewnia wdrożenie postanowień dyrektywy Rady 92/85/EWG w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią.

Projektowane rozporządzenie, w stosunku do dotychczas obowiązującego, zostało ograniczone do określenia prac, których nie powinny wykonywać wyłącznie kobiety w ciąży lub karmiące dziecko piersią. Dopuszczalne wielkości narażenia kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią na czynniki uciążliwe, niebezpieczne lub szkodliwe dla zdrowia zostały co do zasady przeniesione z dotychczas obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet (wielkości te przyjęto na podstawie propozycji ekspertów z dziedziny medycyny pracy i ochrony pracy – w szczególności z Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – PIB i Instytutu Medycyny Pracy). Należy zauważyć, iż zgodnie z art. 1 ust. 3 dyrektywy 92/85/EWG „dyrektywa nie może mieć wpływu na obniżenie poziomu ochrony zapewnionej pracownikom w ciąży, pracownikom, które niedawno rodziły, lub karmiącym piersią w porównaniu z ich sytuacją w poszczególnych państwach członkowskich w momencie przyjęcia niniejszej dyrektywy.”.

Zgodnie z nowym upoważnieniem w projekcie nie zostały zamieszczone prace, których nie powinny wykonywać kobiety nie będące w ciąży lub w okresie karmienia dziecka piersią, tj.:

- prace związane z wysiłkiem fizycznym i transportem ciężarów,
- prace pod ziemią, we wszystkich kopalniach.

W związku z tym projektowana jest zmiana rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych (Dz. U. Nr 26, poz. 313, z późn. zm.) – w celu

określenia dopuszczalnych norm obciążenia pracą fizyczną (w tym norm ręcznego przemieszczania ciężarów) dla kobiet nie będących w ciąży lub w okresie karmienia dziecka piersią. Dotychczas normy takie były określone w ww. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet (Dz. U. Nr 114, poz. 545, z późn. zm.).

Prace wymienione w załączniku do projektowanego rozporządzenia zostały podzielone na 8 części. I tak:

- 1) W części I. Prace związane z wysiłkiem fizycznym i transportem ciężarów oraz wymuszoną pozycją ciała, utrzymane zostały dotychczasowe dopuszczalne dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią normy wysiłku fizycznego, w tym normy dźwigania ciężarów (określone w ww. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r.).

Definicję „pracy dorywczej”, stosowanej w tej części, przyjęto z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych (Dz. U. Nr 26, poz. 313, z późn. zm.).

W ust. 2 tej części, jako prace których nie powinny wykonywać kobiety w ciąży wymieniono:

- prace w pozycji wymuszonej,
- prace w pozycji stojącej łącznie ponad 3 godziny w czasie zmiany roboczej, oraz
- prace przy obsłudze monitorów ekranowych, które mogłyby być wykonywane przez kobiety nie dłużej niż przez 45 minut w ciągu każdej godziny, przy nieprzekraczaniu 8 godzin łącznego czasu pracy w ciągu doby².

Powyższe propozycje zmian wprowadzono po konsultacji z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym. Zgodnie z opinią Instytutu nie jest uzasadnione utrzymywanie dla kobiet karmiących dziecko piersią – zakazu pracy w pozycji wymuszonej oraz pracy w pozycji stojącej łącznie ponad 3 godziny w czasie zmiany roboczej. Według Instytutu kobiety w ciąży mogą być dopuszczone do pracy w pozycji siedzącej przy obsłudze monitorów nie dłużej niż 45 minut w każdej godzinie pracy, przy zapewnieniu 15 minut przerwy po takim czasie pracy, i jednoczesnym ograniczeniu łącznego dobowego czasu pracy do

---

² Prace te są obecnie wymienione w ust. 1 pkt 4 części IV; kobiety w ciąży nie mogą obsługiwać monitorów ekranowych powyżej 4 godzin na dobę.

8 godzin. Z opinii Instytutu wynika, że dla zmniejszenia obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego podczas pracy przy obsłudze monitorów ekranowych (wykonywanej w niezmiennym pozycji ciała) lepsze efekty daje wprowadzenie częstszych przerw, niż skrócenie całkowitego czasu pracy w ciągu zmiany roboczej;

- 2) W części II. Prace w mikroklimacie zimnym, gorącym i zmiennym, również utrzymano dotychczasowe kryteria warunków środowiska pracy, których niespełnienie będzie jednoznaczne z zakazem zatrudniania kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią;
- 3) W części III. Prace w narażeniu na hałas i drgania, utrzymano dotychczasowe kryteria warunków środowiska pracy, których niespełnienie będzie jednoznaczne z zakazem zatrudniania kobiet w ciąży, przy czym treść dotyczącą drgań dostosowano do zmienionego brzmienia przepisów w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Zgodnie z propozycją Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – PIB z części tej usunięto określony dotychczas w pkt 2 lit. b zakaz zatrudniania kobiet w ciąży przy pracach w narażeniu na hałas infradźwiękowy, którego szczytowy nieskorygowany poziom ciśnienia akustycznego przekracza 135 dB, bowiem nie jest możliwy pomiar tej wielkości przy pomocy dostępnych obecnie mierników poziomu dźwięku (spełniających wymagania określone dla takich mierników w normie PN-EN 61672);
- 4) W części IV. Prace narażające na działanie pola lub promieniowania elektromagnetycznego o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz oraz promieniowania jonizującego³ zaproponowano zrezygnowanie z ograniczania narażenia kobiet w ciąży na promieniowanie nadfioletowe (do wartości ¼ NDN). Zgodnie z opinią CIOP-PIB wystarczające dla ochrony kobiety w ciąży jest ograniczenie narażenia na promieniowanie nadfioletowe do wartości najwyższych dopuszczalnych natężeń określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. poz. 817). Zaproponowano również przeniesienie z tej części wykazu do części I – prac przy

---

³ Tytuł części IV dostosowano do projektowanej zawartości

obsłudze monitorów ekranowych (dotychczas jest wzbronione wykonywanie tych prac ponad 4 godziny na dobę dla kobiet w ciąży), o czym informacja zawarta jest wyżej (w pkt 1).

W związku z powyższymi zmianami zaproponowano nowe brzmienie tytułu części IV: „Prace narażające na działanie pola lub promieniowania elektromagnetycznego o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz oraz promieniowania jonizującego”;

- 5) W części V. Prace w podwyższonym lub obniżonym ciśnieniu utrzymano w zasadzie dotychczasowy zapis, wymieniając jednak dodatkowo jako zakazane prace w zbiornikach ciśnieniowych, które zostały wymienione w części A ust. 1 lit. a załącznika nr II do dyrektywy 92/85/EWG;
- 6) W części VI. Prace w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi, utrzymano dotychczasowe regulacje, przy czym w ust. 2 doprecyzowano zapis dotyczący oceny ryzyka zawodowego, wskazując, że niekorzystny wpływ na przebieg ciąży obejmuje również niekorzystny wpływ na rozwój płodu. Wynika to z potrzeby uwzględnienia ust. 2 części A załącznika nr I do dyrektywy 92/85/EWG, zgodnie z którym wymagane jest uwzględnienie podczas oceny ryzyka możliwego niekorzystnego działania określonych czynników biologicznych również na nienarodzone dzieci. Zatem w myśl projektowanego zapisu w części VI ust. 2 załącznika, kobieta w ciąży nie będzie mogła wykonywać prac w narażeniu na czynniki biologiczne grupy 2-4 zagrożenia, jeżeli wyniki oceny ryzyka zawodowego, z uwzględnieniem działań terapeutycznych wymuszonych określonymi czynnikami biologicznymi, wskażą na niekorzystny wpływ na zdrowie kobiety w ciąży lub przebieg ciąży, w tym rozwój płodu.

Ponadto w ust. 1 pkt 1 proponuje się zastąpić wyraz „toksoplazmozą” wyrazem „toksoplazmą”. Należy zauważyć, że wszystkie pozostałe czynniki biologiczne wymienione w tym punkcie są czynnikami chorobotwórczymi (takim czynnikiem jest toksoplazma, a toksoplazmoza jest jednostką chorobową);

- 7) W pkt 2 części VII. Prace w narażeniu na działanie szkodliwych substancji chemicznych, spośród substancji chemicznych w narażeniu na które nie mogą wykonywać pracy kobiety w ciąży lub karmiące piersią, niezależnie od ich stężenia w środowisku pracy, wykreślono wymieniony w lit. d styren – sklasyfikowany zgodnie z ww. rozporządzeniem nr 1272/2008 (według pkt 1). Jednocześnie w punkcie tym pozostawiono rtęć, ołów i jego związki organiczne i nieorganiczne

oraz tlenek węgla – również sklasyfikowane zgodnie z ww. rozporządzeniem nr 1272/2008 – bowiem substancje te wymienione są w dyrektywie 92/85/EWG, której postanowienia są wdrażane projektowanym rozporządzeniem. Są to substancje bardzo szkodliwe lub niebezpieczne i wskazane jest zwrócenie na nie szczególnej uwagi pracodawców.

Uwzględniając propozycję Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – PIB (zgłoszoną podczas roboczych konsultacji projektu) usunięto pkt 3 – prace w narażeniu na działanie rozpuszczalników organicznych, jeżeli ich stężenia w środowisku pracy przekraczają wartości 1/3 najwyższych dopuszczalnych stężeń; wg opinii Instytutu brak jest danych potwierdzających zasadność utrzymywania takiego zakazu.

Ponadto, w celu ujednoczenia zapisów w punkcie 1 i 2 – we wprowadzeniu do wyliczania w punkcie 2 usunięto wyrazy „niezależnie od ich stężenia w środowisku pracy”. Zarówno w pkt 1 jak i w pkt 2 chodzi bowiem o prace w narażeniu na określone czynniki niezależnie od ich stężenia w środowisku pracy⁴;

- 8) Do części VIII. Prace grożące ciężkimi urazami fizycznymi lub psychicznymi, w celu ujednoczenia zapisów, zostały włączone prace zamieszczone dotychczas w ust. 2 części V załącznika do rozporządzenia „Prace pod ziemią, poniżej poziomu gruntu i na wysokości” przy czym zakazem pracy w wykopach (ze względu na zagrożenia jakie występują przy tych pracach) objęto również kobiety karmiące dziecko piersią.

W części tej nie zostały już uwzględnione prace pod ziemią, we wszystkich kopalniach – jako prace, których nie mogą wykonywać kobiety nie będące w ciąży lub karmiące dziecko piersią. Prace te zostały usunięte z wykazu w związku z uzasadnioną opinią Komisji Europejskiej, która zwróciła uwagę, że zakaz ten stanowi przeszkodę w równouprawnieniu płci, co jest niezgodne z postanowieniami dyrektywy w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego. Należy zauważyć, że zgodnie z dotychczasowym stanem prawnym także kobiety w ciąży i karmiące dziecko piersią mogły być dopuszczone do pracy pod ziemią w kopalniach na stanowiskach kierowniczych, nie wymagających stałego

---

⁴ Za narażenie uznaje się ekspozycję pracownika na działanie czynników niebezpiecznych, szkodliwych lub uciążliwych występujących w środowisku pracy, niezależnie od stężenia lub natężenia tych czynników.

przebywania pod ziemią i wykonywania pracy fizycznej w okresie studiów, w ramach szkolenia zawodowego oraz wykonywanej dorywczo nie wymagającej pracy fizycznej. W projektowanym rozporządzeniu zrezygnowano z ww. wyłączenia, co oznacza, że kobiety w ciąży i karmiące nie będą mogły podjąć żadnej pracy pod ziemią w kopalniach. Wynika to z postanowień dyrektywy 92/85/EWG, która w załączniku nr I i II jako prace zakazane dla kobiet w ciąży i karmiących dziecko piersią wskazuje prace w kopalniach pod ziemią, nie czyniąc wyjątków.

Wstępny projekt rozporządzenia był konsultowany z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – PIB (opinie Instytutu zostały zasadniczo uwzględnione w projekcie, o czym mowa w uzasadnieniu).

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej regulacji nie podlega procedurze notyfikacji określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Projektowane rozporządzenie zostanie udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z treścią § 52 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979 oraz z 2015 r. poz. 1063).

Przewiduje się wejście w życie projektowanego rozporządzenia w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia.

<p>Nazwa projektu Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Ministerstwo Zdrowia</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Stanisław Szwed, Sekretarz Stanu w MRPiPS</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Joanna Fałdyga, Zastępca Dyrektora Departamentu Prawa Pracy, tel.: 22 66 11 553, e-mail: joanna.faldyga@mrpips.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 1 marca 2016 r.</p> <p>Źródło:</p> <ul style="list-style-type: none"> – art. 176 ustawy – Kodeks pracy, – dyrektywa Rady 92/85/EWG w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią, zmieniona dyrektywą 2007/30/WE oraz dyrektywą 2014/27/UE (Dz. U. UE L 348 z 28.11.1992, str. 1; L 165 z 27.06.2007, str. 21 i L 65 z 4.03.2014, str. 1), – dyrektywa 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana) (Dz. U. UE L 204 z 26.7.2006, str. 23). <p>Nr w wykazie: RC20</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Przedmiotowy projekt ma na celu:

- 1) realizację upoważnienia zawartego w art. 176 § 2 projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw;
- 2) zapewnienie prawidłowej transpozycji postanowień dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy – przez umożliwienie zatrudniania kobiet nie będących w ciąży i w okresie karmienia piersią przy pracach pod ziemią, we wszystkich kopalniach.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Nie jest możliwe rozwiązanie problemu przez działania pozalegisłacyjne.

Projekt, w stosunku do obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet, wprowadza następujące zmiany:

- wykaz prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia (stanowiący załącznik do projektowanego rozporządzenia) zawiera ograniczenia zatrudniania przy tych pracach jedynie dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią,
- w wykazie nie zostały uwzględnione, jako prace niedozwolone dla kobiet nie będących w ciąży lub w okresie karmienia dziecka piersią, prace w kopalniach pod ziemią; prac tych nie będą mogły wykonywać jedynie kobiety w ciąży i karmiące dziecko piersią,
- z dotychczasowego wykazu usunięto dopuszczalne normy dotyczące wysiłku fizycznego i ręcznego transportu ciężarów dla kobiet nie będących w ciąży lub w okresie karmienia dziecka piersią; pozostawiono jedynie takie normy dla kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią,
- z wykazu usunięto zakaz pracy w pozycji wymuszonej oraz w pozycji stojącej ponad 3 godziny w czasie zmiany roboczej – dla kobiet karmiących dziecko piersią,
- zaproponowano możliwość dopuszczenia kobiet w ciąży do pracy przy obsłudze monitorów ekranowych, które mogłyby być wykonywane przez kobiety nie dłużej niż przez 45 minut w ciągu każdej godziny, przy nieprzekraczaniu 8 godzin łącznego czasu pracy w ciągu doby (dotychczasowy zapis ograniczał możliwość pracy przy obsłudze monitorów ekranowych do 4 godzin na dobę),
- z wykazu usunięto zakaz zatrudniania kobiet w ciąży przy pracach w narażeniu na hałas infradźwiękowy, którego szczytowy nieskorygowany poziom ciśnienia akustycznego przekracza 135 dB,
- z wykazu usunięto zakaz zatrudniania kobiet w ciąży na promieniowanie nadfioletowe przekraczające wartości ¼ NDN,
- z wykazu usunięto zakaz prac dla kobiet ciąży i karmiących dziecko piersią w narażeniu na działanie rozpuszczalników organicznych, jeżeli ich stężenia w środowisku pracy przekraczają wartości 1/3 najwyższych

pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Źródła finansowania													
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje skutków dla sektora finansów publicznych i jednostek samorządu terytorialnego.												

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe								
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe								
Niemierzalne									

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczacji.		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Komentarz: Projekt nie wprowadza dodatkowych obciążeń regulacyjnych.			
9. Wpływ na rynek pracy			
Projektowane regulacje nie będą miały wpływu na rynek pracy.			
10. Wpływ na pozostałe obszary			
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:		☐ demografia ☐ mienie państwowe	
		☐ informatyzacja ☒ zdrowie	
Omówienie wpływu		Projektowane rozporządzenie powinno zapewnić odpowiednią ochronę zdrowia kobiet w ciąży i karmiących dziecko piersią.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego			
Omawiane rozporządzenie przewidziane jest do wydania w III kwartale 2016 r.			
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?			
Nie przewiduje się ewaluacji efektów projektu ze względu na prawno-legislacyjny charakter projektowanych zmian.			
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)			
Brak.			

ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW

z dnia

**w sprawie wskazania grup kobiet poddawanych obowiązkowi stawienia się
do kwalifikacji wojskowej**

Na podstawie art. 48 ust. 9 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2015 r. poz. 827, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie wskazuje grupy kobiet poddawane obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej i określa stanowiska służbowe lub funkcje, na które przeznaczają się kobiety do czynnej służby wojskowej.

§ 2. 1. Kobiety w wieku określonym w art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, które w danym roku szkolnym lub akademickim kończą naukę:

- 1) w publicznych i niepublicznych uczelniach na kierunkach: analityka medyczna, farmacja, lekarski, lekarsko-dentystyczny, pielęgniarstwo, psychologia, ratownictwo medyczne, weterynaria;
- 2) w szkołach policealnych na kierunkach: farmacja, ratownictwo medyczne, weterynaria – poddaje się obowiązkowi stawienia się w tym roku do kwalifikacji wojskowej, jeżeli nie posiadają jeszcze określonej kategorii zdolności do czynnej służby wojskowej.

2. Do kwalifikacji wojskowej mogą stawać również kobiety, które zgłosiły się ochotniczo do tej kwalifikacji lub zgłosiły się ochotniczo do pełnienia czynnej służby wojskowej.

§ 3. 1. Kobiety, o których mowa w § 2, przeznaczają się do czynnej służby wojskowej w korpusie osobowym medycznym, w grupach osobowych:

- 1) farmaceutów;
- 2) fizykobiochemików;
- 3) lekarzy;

---

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1224, 1830, 2183 i 2281 oraz z 2016 r. poz.178.

- 4) lekarzy dentystów;
- 5) organizacyjno-technicznej;
- 6) pielęgniarstwa;
- 7) psychologów;
- 8) ratownictwa medycznego;
- 9) weterynarii.

2. Stanowiskami służbowymi lub funkcjami, na które przeznaczają się kobiety do czynnej służby wojskowej, są stanowiska lub funkcje, określone etatami poszczególnych jednostek organizacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w korpusie osobowym medycznym.

3. Przy przeznaczaniu kobiet do czynnej służby wojskowej na stanowiska służbowe lub funkcje, o których mowa w ust. 2, uwzględnia się przepisy w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub kobiet karmiących dziecko piersią oraz przepisy w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych, określone w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.²⁾).

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.³⁾

PREZES RADY MINISTRÓW

---

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 1662, z 2015 r. poz. 1066, 1240, 1224, 1268 i 1735.

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie wskazania grup kobiet poddawanych obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej (Dz. U. Nr 54, poz. 321), które utraciło moc z dniem ... na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...).

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wskazania grup kobiet poddawanych obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej, stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 48 ust. 9 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2015 r. poz. 827, z późn. zm.).

Wprowadzenie z dniem ... przez art. 2 ustawy z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...) nowe brzmienie wspomnianego przepisu zobligowało do opracowania projektu aktu prawnego, który zastąpi dotychczas obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie wskazania grup kobiet poddawanych obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej (Dz. U. Nr 54, poz. 321).

Projektowany akt prawny przewiduje wskazanie w nim grup kobiet poddawanych obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej i określenie stanowisk służbowych lub funkcji, na które przeznaczane będą kobiety do czynnej służby wojskowej.

Projektowane przepisy nie odbiegają zasadniczo od funkcjonującego od ponad pięciu lat aktu prawnego, które w tym czasie sprawdziły się i nie były poddane krytyce zarówno przez żołnierzy, jak i organy wojskowe.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Obrony Narodowej.

Przedmiotowy projekt rozporządzenia, stosownie do § 52 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979, z późn. zm.), zostanie udostępniony w BIP Rządowego Centrum Legislacji.

Przedmiotowy projekt rozporządzenia w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.) nie podlega notyfikacji.

Projekt nie podlega rozpatrzeniu przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt aktu normatywnego nie wymaga zaopiniowania, dokonania konsultacji albo uzgodnienia z właściwymi instytucjami i organami Unii Europejskiej lub Europejskim Bankiem Centralnym. Projektowana regulacja nie jest objęta przepisami prawa Unii Europejskiej.

<p>Nazwa projektu</p> <p>Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wskazania grup kobiet poddawanych obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej.</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Obrony Narodowej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Minister Obrony Narodowej – Antoni Macierewicz</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu ppłk Korneliusz Łaniewski – szef Wydziału Kwalifikacji Wojskowej i Zasobów Osobowych w Zarządzie Organizacji i Uzupełnień- P1 SG WP – tel. 261 870 967</p>	<p>Data sporządzenia 18.03.2016 r.</p> <p>Źródło: Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2015 r. poz. 827, z późn. zm.)</p> <p>Nr w wykazie prac .....</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wskazania grup kobiet poddawanych obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej, stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 48 ust. 9 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2015 r. poz. 827, z późn. zm.). Projektowane rozporządzenie ma na celu dostosowanie przepisów do zmiany brzmienia upoważnienia ustawowego wynikającego ze zmiany ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.) w zakresie uwzględniania przepisów w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub kobiet karmiących dziecko piersią oraz przepisy w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych przy przeznaczaniu kobiet do czynnej służby wojskowej na stanowiska służbowe lub funkcje.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Wprowadzenie z dniem ... przez art. 2 ustawy z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...) nowe brzmienie wspomnianego przepisu zobligowało do opracowania projektu aktu prawnego, który zastąpi dotychczas obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie wskazania grup kobiet poddawanych obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej (Dz. U. Nr 54, poz. 321).

Projektowany akt prawny przewiduje wskazanie w nim grup kobiet poddawanych obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej i określenie stanowisk służbowych lub funkcji, na które przeznaczane będą kobiety do czynnej służby wojskowej.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Zakres projektowanej zmiany nie jest objęty prawem OECD/UE. Każdy z krajów członkowskich OECD/UE indywidualnie w ramach wewnętrznego ustawodawstwa kształtuje politykę obronną, w tym w zakresie pozyskiwania i szkolenia żołnierzy rezerwy.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Wojewódzkie komisje lekarskie	16	Art. 26 ust. 1–2a ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP (Dz. U. z 2015 r. poz. 827, z późn. zm.)	Określanie zdolności do czynnej służby wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej. Nadzór nad powiatowymi komisjami lekarskimi
Powiatowe komisje lekarskie	400	Art. 26 ust. 1–2 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r.	Określanie zdolności do czynnej służby wojskowej osób stawiających się do

		o powszechnym obowiązku obrony RP (Dz. U. z 2015 r. poz. 827, z późn. zm.)	kwalfikacji wojskowej									
Kobiety podlegające obowiązkowi stawienia się do kwalifikacji wojskowej	ok 4,5 tys.	Szacunek oparty o wieloletnie dane oraz rocznik statystyczny	Stawienictwo i bezpośredni udział w kwalifikacji wojskowej									
5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji												
Ze względu na regulowaną materię projekt nie wymaga poddania konsultacjom.												
6. Wpływ na sektor finansów publicznych												
(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Źródła finansowania	Środki finansowe zapewniane są corocznie przez ustawę budżetową.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego. Proponowana zmiana ma charakter legislacyjny i nie poszerza zakresu świadczeń osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej, a jej wprowadzenie nie spowoduje zwiększenia wydatków budżetowych. Finansowanie czynności związanych z przeprowadzaną corocznie kwalifikacją wojskową jest realizowane w ramach wydatków obronnych.											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)				
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe											
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											

	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	
Niemierzalne		
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Regulacja nie wywiera wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☒ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Komentarz: Brak wpływu.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Zaproponowane rozwiązania nie będą miały wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ inne: żołnierze rezerwy oraz osoby przeniesione do rezerwy niebędące żołnierzami rezerwy, a także osoby niepodlegające obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej lub przeszkolenia wojskowego	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Wprowadzenie rozporządzenie wpłynie pozytywnie.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Podczas prowadzonej kwalifikacji wojskowej.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Nie dotyczy.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		